

TÜRKİYE’DEKİ TELEVİZYON KANALLARINDA GÖSTERİLEN DİZİLERDE ŞİDDET OLGUSUNUN SUNUMU: KARA PARA AŞK POYRAZ KARAYEL¹

THE PRESENTATION OF THE PHENOMENON OF VIOLENCE SHOWN ON TV SERIES IN TURKEY’S TELEVISION CHANNELS: KARA PARA ASK AND POYRAZ KARAYEL

Gülsüm ÇALIŞIR¹, Esra DUDU²

¹ Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Gümüşhane/ Türkiye

² Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, Gümüşhane/ Türkiye

Öz: Medeniyetin hızla ilerlediği dünyamızda hala ne yazık ki şiddet gibi ilkel bir olgunun varlığından söz etmek mümkündür. Şiddet öğelerinin topluma kanıksatılmasında ve etkisini sürdürmesinde kitle iletişim araçlarının da yadsınmayacak oranda etkisi bulunmaktadır. Kitle iletişim araçları içinde toplumun çoğunluğuna sesleneni de televizyondur. Nitekim izleyicilerin, dinleyicilerin ve okuyucuların ilk elden başvurdukları iletişim kaynağı olan televizyonun erişiminin kolay olması ve hemen her evde bulunması, kişilerin bu yayın organını seçmesinde öncül bir etkene sahiptir. Konusu televizyonda izleyici ile buluşan dizilerde sunulan şiddetin gösterimi olan çalışmanın örneklemini ise Türk televizyonlarında gösterilen Kara Para Aşk ve Poyraz Karayel dizileri oluşturmaktadır. Bu dizilerde şiddet unsurlarının ne şekilde ele alındığı ve izleyiciye nasıl sunulduğunu analiz edebilmek için George Gerbner’in Yetiştirme Kuramı’nın ikinci bileşeni olan Mesaj Sistem Çözümlemesi kullanılmıştır. İncelemeler sonucunda adı geçen dizilerde şiddetin yoğun şekilde kullanıldığı ve bu yolla izleyicinin zihninde şiddet öğelerinin normalleştirildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Türk Televizyon Kanalı, Televizyon Dizisi

Abstract: Unfortunately, it is still possible to talk about the presence of a primitive phenomena like violence in our world that civilization was advanced in a rapid way. There is an affect portioned undeniable also by mass media, on surfeiting the community with the elements of violence and continuity of this affect. Amongst mass media, television is the one targetting the majority of the society. As a matter of fact, it has a prior factor for people to choose television that this media organ which was the communication source spectators, audiences and readers appeal at first, and it was found almost in every house. The samples of this study having its topic as the presentation of violence shown in tv series met with spectators on television are Kara Para Aşk and Poyraz Karayel. Message Coding Analysis, the second component of George Gerbner’s Cultivation Theory had been used for analyzing how elements of violence were treated and presented to spectators in these tv series. In the result of the researchs, it had been determined that violence was immensely used in the told tv series, and elements of violence were normalized in minds of spectators by this way.

Key Words: Violence, Turkish Television Channel, TV Series

Doi: 10.17361/UHIVE.201813158

(1) Sorumlu Yazar: Gülsüm ÇALIŞIR, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Gümüşhane / Türkiye, gulsumcalisir@gumushane.edu.tr Geliş Tarihi / Received: 19.07.2015 Kabul Tarihi/ Accepted: 20.09.2015 Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – Literatür / Research - Literature) Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None “Etik Kurul Raporu Yok - None of Ethics Committee”

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-I0-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Giriş

İnsanoğlu var olduğu günden beri kendisi dışındakilerle yaşadığı her alanda zaman zaman çatışmalara dahil olmuştur. Rızası dışında gerçekleşen olaylar olduğunda da şiddete başvurmuştur. Şiddet bu yönüyle neredeyse insanlık tarihi kadar eskidir. Ancak ilginç olan bir nokta var ki, o da ilkel bir olgu olan şiddetin günümüzde de hala varlığını sürdürmesidir. Şiddetin hemen her şeklini içinde yaşadığımız dönemde de görmek mümkündür. İster fiziksel şiddet isterse de cinsel şiddet olsun fark etmeksizin, hemen her gün şiddet ile karşı karşıya kalmaktayız.

Kitle iletişim araçları dış dünyayı tanıma ve anlamlandırmada insanlara çok yardımcı olmaktadır. Hedef kitesinde bulunan izleyicileri, okuyucuları ve dinleyicileri bilgilendirme, eğlendirme ve eğitime konusunda kitle iletişim araçlarına ciddi görevler düşmektedir. Özellikle erişiminin kolay olması bakımından bir kitle iletişim aracı olan televizyonun insanlar üzerindeki etkisi çok yükündür. Çünkü toplumun büyük bir kesimi kendi dışındaki dünyayı televizyondan öğrenmektedir. Bu bağlamda da televizyonu evinin başköşesine koyan izleyici, onu aynı zamanda yaşamının da başköşesine koymakta ve televizyondan edindiği bilgiler ışığında yaşamını anlamlandırmaktadır.

Televizyon aracılığıyla hayatı öğrenmeye çalışan izleyici, ondan gelen tüm uyarılara karşı alıcı konumundadır. Bu nedenle de televizyonda kendisine ne sunulursa, onu almaya eğilimlidir. Şiddet

de söz konusu televizyon aracılığıyla toplumun dönüştürülmesinde etkin şekilde sunulmaktadır. Özellikle de son dönemlerde Türk televizyon kanallarında gösterilen dizilerdeki şiddetin sunumu ile şiddete bir öykünme olduğu görülmektedir. Söz konusu durum şiddetin yok sayılmasından ziyade, şiddetin daha çok benimsetilmesine yol açmaktadır. Bu düşünceden hareketle bu çalışmada Türk televizyon kanallarında gösterilen dizilerde sunulan şiddet olgusu eleştirel bir şekilde ele alınmıştır.

Çalışmada öncelikle literatür bölümüne yer verilerek şiddet ve medya kavramları üzerine açıklamalar yapılmıştır. Yöntem bölümünde çalışmanın yapılacağı yöntem detayları ile açıklanarak, bulgular ve yorum başlığı altında çalışmada elde edilen bilgiler tablolar eşliğinde sunulmuştur. Son olarak da elde edilen bulgular ışığında sonuç ve değerlendirmeler yapılarak, çalışmada bundan sonrası için neler yapılabileceği yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Şiddet Olgusu Üzerine

Latince; şiddet, sert ya da acımasız kişilik, güç anlamlarına gelen “violentia” sözcüğü şiddet kelimesinin kökenini açıklar. Benzer şekilde “violare” sözcüğü de “şiddet kullanarak davranmak, değer bilmemek, kurallara karşı gelmek” anlamına gelmektedir. Adı geçen sözcükler “güç, erk, yetke, etkin güç” anlamlarına gelen “vis” sözcüğüyle bağlantılıdır (Michaud, 1991: 7; Ünsal, 1996: 29-30).

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Şiddet sözcüğünün İngilizcedeki kullanımına göz atıldığında; bedene zor kullanma, zor kullanarak kişisel özgürlüğü engelleme, düzeni bozma ya da düzene uymama, güç kullanımı, anlamın çarpıtılması, sertlik, tutkulu davranışlara ya da dile başvurma gibi anlamlara geldiği görülmektedir (Hobart, 1996: 52; Moses, 1996: 23; Tezcan, 1996: 107; Ergüden, 1996: 110; Eten ve Ardali, 1996: 143; Arın, 1996: 306; Scognamillo, 1996: 357; Turan, 1996: 397; Alem, 2008: 148).

Dilimize Arapçadan geçen şiddet kelimesinin sözcük anlamı Türk Dil Kurumu'nun Çevrimiçi Sözlüğünde (2015) *"Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik; hız; bir hareketten doğan güç; karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma, kaba güç; duygu ve davranışta aşırılık"* olarak verilmektedir.

Şiddet sözcüğünü; bilinçli olarak birini sakatlamak, darp etmek, yok etmek amacıyla kuvvet kullanmak anlamında kullanan Gurr (1973'ten aktaran Özerkmen, 2012: 3), şiddetin kullanımında övünmek, kızgınlığı teskin etmek, intikam almak, başkalarını korkutmak gibi öğelerin ön plana çıktığına vurgu yapmaktadır. Arendt'e (1970: 46-56) göre ise şiddetin bir nedeni vardır; ama şiddet hiçbir zaman yasal sayılamaz. Şiddet istismarı ve kuvvet kullanımı başka şeylerdir. Şiddet ve kuvvet kavramlarının başat olduğu bir ortamda diğeri zayıflar, kuvvet zayıfladığı zaman şiddet ortaya çıkar, böylece şiddet kuvveti yok edebilir; ama yaratamaz.

Oskay'a göre (1996: 185) şiddet, *"Doğa ile etkileşiminde önce basit araç ve gereçlerin kullanılması, sonra bunların giderek daha gelişkinlerinin bulunması insana doğa karşısında bir üstünlük kazandırmıştır."* Oskay bu tanımında, şiddetin insanın insanla ilişkisinden daha önce doğa ile bir ilişkisi olduğuna ve "güç" ve "iktidar" kavramlarına gönderme yapmaktadır. Söz konusu kavramlar var olduğu sürece şiddetin kaçınılmaz olacağı bir gerçektir.

Bireyin kendisine, başkasına, belirli bir gruba ya da topluluğa karşı yaralama, ölüm, fiziksel zarar, psikolojik zarar, bazı gelişim bozuklukları ve yoksunluk ile sonuçlanabilen tehdit ya da fiziksel zor kullanma durumu da şiddet olarak tanımlanmaktadır (DSÖ, 2015).

Yukarıdaki tanımlardan yola çıkarak şiddet olgusunun her türlü güç ve zorlama kullanarak bireyin kendisini ve kendisi dışındakileri rahatsız etme durumu olduğundan söz etmek mümkündür. Bu durum; karşıdakini darp etme, kaba kuvvet kullanma şeklinde ise *"fiziksel şiddet"*; lakap takmak, küfür etmek, dalga geçmek, dedikodu üretmek gibi davranışları içeriyorsa *"sözel şiddet"*; karşıdakini aşağılamak, yok saymak, dışlamak, ona karşı söz hakkı tanımamak ve onur kırıcı davranmak, gibi durumlar ise *"psikolojik şiddet"*; tacizde bulunmak, zorla ilişkiye zorlamak gibi durumlar ise *"cinsel şiddet"*; evin giderlerini karşılamama, aile bireylerine harçlık vermeme, kadının çalışmasına yasak koyma gibi durumlar ise *"ekonomik şiddet ve kişileri sosyal çevrele-*

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-I0-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

rinden uzak tutmak, telefonla görüşmelerine izin vermemek gibi durumları da kapsıyorsa “sosyal şiddet” olarak isimlendirilebilir.

Bu tanımların dışında aslında hepsini içine alacak şekilde var olan bir şiddet boyutu daha vardır ki bu da “toplumsal şiddet”tir. Eğitilmiş eğitimsiz fark etmeksizin hemen her tür insanın toplumsal şiddet uyguladığı ya da buna maruz kaldığı bilinmektedir. Nitekim tüm şiddet türlerinin topluma yansımaları şeklinde ortaya çıkan şiddetin bu yönünde asıl sorunun eğitimsizlik değil, daha çok güç kullanma, iletişimsizlik gibi doğrudan kişinin kişiliği ile ilgili sorunlar olduğu bilinmektedir. Medya da toplumsal yaşam içerisinde karşılaşılan şiddetin bir uzantısı olan şiddet içerikli öğelerin var olduğu yayınlar sunarak söz konusu şiddetin yaygınlaşmasına katkı sağlamaktadır. Böylelikle istenilmeyen bir durum olan şiddet olgusunun, medyada sunulma şekli dikkat çekmektedir. Bu bağlamda şiddetin medyada ne şekilde yer aldığına dair bilgilere de aşağıda kısaca yer verilmesi uygun görülmüştür.

Medya ve Şiddet

Medya dediğimizde aslında çoğunlukla kitle iletişim araçlarını kastetmiş oluruz. Söz konusu araçlar içinde de farkında olmadan en çok televizyona vurgu yaparız. Nitekim televizyonun erişiminin artık çok kolay olmasının yanında hemen her ortamda adı geçen iletişim aracına maruz kaldığımızı söylemek mümkündür. Kaldı ki evine gazete al(a)mayan aileler vardır; ancak

televizyon al(a)mayan aile yok denecek kadar azdır. Hatta öyle ki günümüzde artık bazı evlerde neredeyse tüm odalarda televizyon bulunduğu bilinmektedir. Onun ötesinde hayatın her alanında televizyon ile karşı karşıya kalmaktayız. Özel kuruluşlardan kamu kuruluşlarına kadar hemen her ortamda televizyon bulunmaktadır. İşi biraz daha büyütme gerekirse, şehirlerarası yolculuklarda kullanılan otobüslerde de televizyon monitörlerinin yolculuk boyunca bizlere eşlik ettiği bir dönemde olduğumuzu söylemek mümkündür. Hal böyle olunca da şiddet konusunda en fazla vurgunun ve etkinin televizyon ekranlarında yapıldığını dile getirmek olasıdır. Özellikle izleyicilerin gördüklerinden daha fazla etkilendiklerini varsayarsak, televizyonun bu konudaki etkililik payının ne kadar güçlü olduğu yadsınamayacak bir gerçektir. Bir de Türkiye’nin diğer pek çok ülkeye göre en fazla televizyon izleyen ülke olduğu gerçeği vardır. Bu anlamda Türk televizyonlarında gösterilen şiddet öğelerinin yaratacağı etkinin büyüklüğünün de daha çok olacağını söylemek mümkündür.

Televizyon çok sayıda izler kitleye ulaşan bir kitle iletişim aracı olarak bireyleri eğlendirme, eğitme, bilgilendirme, onların davranışlarının şekillenmesinde onlara rol model olma gibi özelliklere sahiptir. Bu yönleriyle televizyon ekranlarında izleyicilere ulaşan her görüntü, onları etkilemektedir. Özellikle son yıllarda yaygınlığı artan televizyon dizileri bu anlamda çok belirleyici olmaktadır. Nitekim dizilerde yaşanan her olay gündelik yaşamda örnek alınmaktadır. Dizilerde

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

oyunayan başrol oyuncularından tutun da dizinin olay örgüsü içerisinde gösterilen her sahne, izler kitlede bir etki yaratmaktadır. Bunun gündelik hayata yansımaları ya dizilerdeki karakterlerin izleyicilerin kendileriyle özdeşleştirilmesi ya da izlenen bir sahneden etkilenerek gerçek yaşama aktarılması şeklinde görmek mümkündür. Örneğin izleyicilerin izledikleri bir dizideki evlenme sahnesinden etkilenerek, gerçek yaşamda sevdikleri insana evlilik teklifi ederken o diziden etkilenmesi ya da yine izlediği dizide şiddet öğelerine maruz kaldığında bunu gündelik hayatına aktarmada sakınca görmeyen bireylerin oluşmasında televizyon oldukça etkili bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda özellikle televizyonda şiddet öğelerine maruz kalan izleyicilerin, gerçek hayatlarında saldırgan tavır gösterebileceklerini söylemek olasıdır. Nitekim Love (2008) de, medyada savaş, çatışma vb. şiddet öğelerinin sunulmasının toplum (izler kitle) üzerinde etkili olduğunu vurgulamaktadır.

Televizyon ekranlarında diziler aracılığıyla sürekli olarak şiddet görüntülerinin verilmesi, şiddeti kanıksayan ve onu pekiştiren bir etki yaratmaktadır. Öte yandan şiddetin televizyon aracılığı ile yaygın bir görünürlük düzeyine ulaşması, söz konusu olgunun sıradanlaşmasına ve doğal bir davranış olarak algılanmasına da yol açmaktadır.

Gerbner (1970), televizyondaki şiddeti ele alan araştırmalarında televizyonun kitlelere verdiği mesajları sosyo-kültürel açıdan ele alarak, televizyonun ilettiği mesajların net bir şekilde

anlaşılabilmesi için şu özelliklere sahip olması gerektiğine değinmiştir:

- 1- Ekran yansıyanlar: Programların içeriği nelerden oluşur, hangi öğeler ne kadar süre ile ve hangi sıklıkta izleyicilere iletilmektedir?
- 2- Öncelikler: İletilen öğelerin hangileri daha önemlidir, hangileri daha önceliklidir, hangileri merkezi niteliğe sahiptir?
- 3- Değerler: İzleyicilere kültürel sistem içerisinde hangi değerler geçerli olarak iletilmektedir?
- 4- İlişkiler: Programların içeriği bakımından hangi öğeler hangi kültürel değerlerle ilişkilidir ve iletilerinin anlamları nelerdir?

Yukarıda yazılan ifadeler dikkate alındığında, medyada sunulan şiddetin temelinde kar elde etme fikrine dayalı ekonomik nedenlerin yattığını anlamak mümkündür. Nitekim Özer de (2010: 15) medya ve kar öğelerinin bir arada düşünüldüğünde şiddet öğesinin ön plana çıktığını ve şiddetin dili olmadığını, her topluma uygun bir içeriğe sahip olduğunu dile getirmektedir.

Televizyonda sunulan şiddette beyaz ve erkek egemenliğinin dışavurumunu görmek mümkündür. Söz konusu şiddet, küresel pazara dayalı endüstriyel program içeriği bağının temelini oluşturan büyük bir buzdağının en uç noktasında yer almaktadır. Televizyonda sunulan şiddet, küresel pazar sisteminin bütünleşik bir parçasına dönüşmüştür. Özellikle ekonomik açıdan bakıldığında, ürünlerini satın alacakların az olması, program

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

üreticilerini finans açığına zorlamaktadır. Bu nedenle de herhangi bir kültüre uygun olacak ve herhangi bir dile çevrilmeye gerek kalmayacak bileşenlere ihtiyaç duyulmaktadır. İşte tam da bu noktada adı geçen bileşen “şiddet” olarak karşımıza çıkmaktadır (Gerbner 1993 ve 1996’dan aktaran Özer, 2010: 16).

Bu bağlamda medyada sunulan şiddetin temelini anlamamanın yolu da şiddet ekonomisini anlamaktan geçmektedir. Öte yandan şiddet yaşamın bir parçasıdır ve medyanın da bundan beslendiği bilinen bir gerçektir. Hal böyle olunca da medya, şiddeti meşru hale dönüştürmektedir. Ve sadece televizyon ile sınırlı kalmayıp, diğer tüm kitle iletişim araçlarında da şiddet öğeleri ön planda kullanılmaktadır. Fakat görünürlüğü bakımında televizyon daha dikkat çekmektedir. Bu nedendir ki medyada gösterilen şiddet denildiğinde ilk akla gelen kitle iletişim aracı da televizyon olmaktadır.

Şiddetin medyada sunumu dikkat çeken bir konu olduğu için literatürde bu alanda yapılan çalışmalara rastlanmıştır. Konuya daha geniş bir perspektiften bakabilmek adına medyada şiddetin sunumuna ilişkin birkaç çalışmaya burada kısaca yer vermek uygun görülmüştür.

“Pazarda Satışın Öyküsü: Medyada Sunulan Şiddet Ekonomisi” başlıklı çalışmanın sonuç bölümünde Özer ve Özer (2010: 56), büyük oranda Amerikan kökenli olan büyük küresel medya yöneticilerinin, medyada sunulan şiddeti

üretirken sadece karlarını nasıl daha fazlaştırdır, kaygısıyla tüketici tercihlerine tepkisiz kalacaklarını iddia etmekte ve şiddeti bir ticari mal olarak gördüklerine vurgu yapmışlardır. Bu durum da medyadaki şiddetin artmasına yol açan bir etken olarak değerlendirilebilir.

“Şiddet Olaylarına İlişkin Haberlerin Üretimi: Ankara’daki Polis-Adliye Muhabirlerinin Görüşleri” başlıklı çalışmada Özer (2010: 116-117), muhabirlerin şiddet olaylarına ilişkin haberlerin üretiminden, izleyici üzerindeki olası etkilerine kadar çeşitli düşünceleri ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Özer’in çalışmasında halka ne verilirse halkın da onu isteyeceği sonucuna varılmıştır. Yani halka şiddet verilirse, halk ilerleyen süreçte artan oranda şiddet isteyecektir, görüşü hakimdir. İlgili çalışmada şiddetin toplumun içinde yaşadığı ve medyanın da toplumun bir aynası olarak bunu yansıttığı anlatılmaktadır. Medyanın şiddet haberlerine yönelmesindeki ana etmenin kar olduğu vurgusunun yapıldığı çalışmada, toplumsal yarar ve kamuoyunu bilgilendirme gibi medyanın görevlerinin şiddet olaylarının haberleştirilmesiyle birlikte mevcut habercilik anlayışının meşrulaştırılmasından öteye gidilemediğinden söz edilmektedir.

Gazetede şiddet sunumunu temsil eden “Güldünya Tören Örneğinde Töre Cinayetlerinin Hürriyet ve Sabah Gazetelerinde İdeolojik Sunumu” başlıklı çalışmada Özer ve Saraçer Üçer (2010: 221-222), Şubat 2004 yılında İstanbul’da “töre” nedeniyle öldürülen Güldünya Tören’e ilişkin haberlerin

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

gazetelerde sunumunu incelemişlerdir. Türkiye’de Güldünya Tören’in öldürülmesinden önce ve sonra aynı amaçla pek çok cinayetin işlenmiş olması ve bu tür haberlerin medya gündeminde geniş yer bulması nedeniyle bu olayı incelediklerini dile getiren yazarlar, çalışmalarında şiddetin gazetelerde popülerleştirilerek sunulduğu sonucuna ulaşmışlardır. İlgili haberin sürmanşet ve manşetten büyük, ses getirecek başlıklarla sunulması, başlıklardan başlayarak haberin sonuna kadar kişiselleştirilerek ve Güldünya’nın etrafında dönen kısa bir fotoroman tarzında sunulmasıyla haberin aynı zamanda ideolojik yanlılıkla medya kurumlarının ekonomi-politiği ölçeğinde hız ve kar orantısıyla sunulduğunu göstermiştir.

Özer ve Gerasimova (2010: 341)’nın birlikte gerçekleştirdikleri “*Yetiştirme Kuramı: Televizyonun Yetiştirme Rolüne İlişkin Türkiye ve Rusya’da Yapılan Araştırma*” başlıklı çalışmalarında, Türkiye ve Rusya örneğinde televizyonun şiddet açısından insanların sosyal gerçeklik kavramlaştırmaları ve dünya algılamaları üzerinde rolü (yetiştirme) olup olmadığı araştırılmıştır. Televizyonda mesaj sistem çözümlemesi yapılarak elde edilen sonuçların yetiştirme çözümlemesinin yapıldığı çalışmanın bulgularında, televizyonda sunulan haberlerde şiddet adedi ve şiddet içeren haber sayısı açısından iki ülke arasında benzerlikler olduğu görülmüştür. Şiddete ayrılan süre ve bunun toplam haber içindeki payı bakımından farklılıklar olmasına rağmen, her iki ülkede de haberde şiddet sunumuna başvurulduğu anlaşılmıştır.

Gerek yukarıda adı geçen çalışmalarda sunulan gerekse de literatür bölümünde verilen bilgiler ışığında bir yorum yapmak gerekirse, medyada şiddetin sunumu medya kuruluşları tarafından bilinçli olarak tercih edilmiştir, denilebilir. Nitekim şiddetin medyada sunumu ile birlikte ilgili kitle iletişim aracının izlenilirliği ya da okunurluğu artmakla birlikte, ekonomik anlamda da ilgili araca katkı sağlanmaktadır. Bu bağlamda medyada sunulan şiddetin yine medya araçları tarafından ekonomik çıkarların gözetilerek kamuoyu ile paylaşıldığı sonucuna varmak da mümkündür. Bu durum da şiddetin sıradanlaşmasına, kanıksanmasına, gündelik yaşamın bir parçasıymışçasına sunulmasına yol açmaktadır. Geline süreçte nerede şiddet varsa, orada reyting, ekonomik çıkar, duygu sömürüsü vb. durumlar da var olmaya başlamıştır.

Yöntem

Televizyonda izleyici ile buluşan dizilerde sunulan şiddet gösterimini ele almak bu çalışmanın konusunu; dizilerde gösterilen şiddetin, özellikle de toplumsal şiddetin unsurlarının ne şekilde sunulduğunu ortaya koymak ise çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Türk televizyonlarında yer verilen şiddetin boyutunu ve kapsamını ölçmek amacıyla örneklem için seçilen *Kara Para Aşk* ve *Poyraz Karayel* dizilerinin ilk beş bölümü George Gerbner’in ortaya attığı Yetiştirme Kuramı’nın ikinci bileşeni olan Mesaj Sistem Çözümlemesi’ne göre analiz edilmiştir. Gerbner’in kuramının ilk basamağı

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-I0-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

olan Kurumsal Süreç Çözümlemesi'nde ilk olarak televizyon içeriklerinin seçimi noktasında arka planda yer alan iktidar ve güç ilişkilerinin yapısı araştırılmaktadır. Kuramın ikinci aşaması olan Mesaj Sistem Çözümlemesi'nde ise televizyonda hangi içeriklerin yer aldığı, hangi söylemlerin benimsendiği, mesajların (televizyon içeriklerinin) hangi kültürel ve sosyal değerleri savunduğu soruları irdelenmektedir ve bu basamak çalışmanın temel yöntemini oluşturmaktadır. Kuramın üçüncü basamağı olan Yetiştirme Çözümlemesi'nde ise güç ilişkileri sonucuna göre belirlenen televizyon içeriklerinin (mesajlarının) izleyici kitle üzerinde ne gibi algı değişikliklerine neden olduğu ve izleyicilerin bu mesajları nasıl anlamlandırdığı incelenmektedir.

Bu çalışmada Türk televizyonlarında en çok izlenen dizilerden olan ATV'de yayınlanan *Kara Para Aşk* ve Kanal D'de yayınlanan *Poyraz Karayel*'in ilk beş bölümü, yöntem olarak seçilen Mesaj Sistem Çözümlemesi'ne göre analiz edilmekte, televizyon mesajlarının izleyici üzerindeki "yetiştirme" etkisine bakılmamaktadır. Yöntemin seçilmesindeki amaç, seçilen dizilerdeki her türlü şiddet öğelerinin yer aldığı sahne ve sekansların ayrıntılı olarak incelenmesine imkân vermesidir. Mesaj sistem çözümlemesi ile televizyon içeriğinin en çok yinelenen, sabit ve amacını aşan örnekleri seçilmektedir (Özer ve Gerasimova, 2010: 326). Örneklem olarak ele alınan dizilerin seçilme nedeni ise, ilk bölümü 12 Mart 2014 yılında yayınlanan *Kara Para Aşk* ve ilk bölümü 7

Ocak 2015 tarihinde yayınlanan *Poyraz Karayel* dizilerinin yayınlandığı günden itibaren reyting sıralamasının en üst sıralarında yer alan¹, izleyici açısından yüksek tercih oranına sahip olan ve buna paralel olarak oldukça fazla şiddet öğesi içeren diziler olmasıdır. Dizilerin izlenirliğinin fazla olması, sergilenen şiddeti öğrenme, taklit etme ya da sevilen kahramanın uyguladığı şiddeti yüceltme gibi davranışlara neden olabilmektedir. Diziler hakkında kısaca bilgi vermek, çözümlemeyi kolaylaştırması bakımından önemli görülmüştür. Bu nedenle aşağıda her iki dizinin de konusu hakkında bilgiler verilmiştir.

Kara Para Aşk Dizisinin Konusu:

Dizi; Komiser Ömer ile zengin bir ailenin yurtdışında yaşayan tasarımcı kızı Elif'in bir cinayetle kesişen hayatlarını konu almaktadır. Nişanlısı bir cinayete kurban giden Ömer ile mükemmel bildiği babasının aslında kara para aklayan bir mafya olduğunu öğrenen Elif'in kaderleri, işlenen cinayetin ardından yaşananlarla şekillenmektedir. Hikaye, Ömer'in kız arkadaşı Sibel'le nişanlanmak için ve Roma'da yaşayan Elif'in ise doğum gününde ailesiyle birlikte olmak için İstanbul'a gelmesiyle başlar. Ancak Sibel ve Elif'in babası cinayete

1 Milliyet'in 14 Şubat 2015 tarihli haberine ve Mynet adlı haber sitesinin 12 Mayıs 2015 tarihli haberine göre iki dizinin de yüksek reyting oranlarına sahip olduğu bulunmuştur. <http://www.mynet.com/magazin/detay/guncel/kara-para-ask-ortadogu-ve-silide-rekor-kirdi/56002>, <http://www.milliyet.com.tr/poyraz-karayel-reytingleri-alt-ust-magazin-2013011/>. [Erişim Tarihi: 11.07.2015]

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

kurban giderler. Böylece Ömer ve Elif, bir sürü cevapsız soruyla baş başa kalırlar. Hoş olmayan bir tanışmanın ardından peşlerine düştükleri her ipucu onları bir araya getirir. Ömer, Sibel'in katilini bulmak ve ona atılan iftiraları temizlemek için kararlıdır. Elif ise babasının yasadışı bir hayatı olduğunu öğrenmesiyle birlikte ailesi için tehlikelerle dolu karanlık bir yola çıkar. ²

Poyraz Karayel Dizisinin Konusu:

Poyraz, zor günler yaşamış eski bir polis olarak görevini sürdürmektedir. Onu hayata bağlayan ailesini, mesleğini, karısını, oğlunu; kısacası değer verdiği herkesi kaybederek yapayalnız kalmıştır. Poyraz, ayakta kalabilmek için karşısına çıkan tüm sorunlarla dalga geçen birisidir. Kendinden bile çok sevdiği tek varlığı oğludur; ama onu da boşandığı eşinin zengin babası Ünsal elinden almıştır. Oğlunu Ünsal'dan almak için pek çok yol başvuran Poyraz en sonunda eski amiri Mümtaz'ın kendisine yaptığı teklifi kabul etmek zorunda kalır. Buna göre Poyraz, Bahri Umman adlı bir mafya babasının yanına çalışmak amacıyla girecek ve Mümtaz'a bilgi sızdıracaktır. Poyraz, çaresiz olduğu için teklifi kabul eder. Poyraz'ın karmaşık yaşamına Ayşegül diye bir kız da dahil olur ve ona aşık olur. Başı beladan bir türlü kurtulmayan Poyraz, her belanın içine Ayşegül'ü de katar. Her ikisi de ilk andan itibaren birbirlerinden

hoşlanmışlardır. Ancak bu ikisi için bu aşkın geleceği çok zor görünmektedir. Bunun nedeni de Ayşegül'ün, Poyraz'ın patronu mafya babası Bahri Umman'ın kızı olmasıdır. Poyraz bu gerçeği Ayşegül'den saklamak zorundadır. Çünkü eğer bu sır ortaya çıkarsa Bahri Umman bu ilişkiye izin vermeyecek ve de Ayşegül'ün Poyraz'a olan güveni yalan söylediği için sarsılacaktır. ³

Bulgular ve Yorum

Türk televizyonlarındaki içeriğin şiddet gösterimine göre belirlendiği yayıncılık anlayışından hareketle en çok izlenen iki dizi olan ve ATV'de yayınlanan *Kara Para Aşk* ile Kanal D'de yayınlanan *Poyraz Karayel* isimli dizilerde yer alan şiddet öğelerinin neler olduğu ve toplam yayın süresi içerisinde ne kadar yer kapladığının ortaya çıkarılması amacıyla içeriğe ilişkin kategoriler belirlenmiş ve şiddet öğesinin yer aldığı her sahne ayrıntılı olarak incelenmiştir.

***Kara Para Aşk* Dizisinin 1., 2., 3., 4., ve 5. Bölümlerinin Mesaj Sistem Çözümlemesi**

Kara Para Aşk adlı dizinin ilk 5 bölümünde yer alan şiddet sahnelerinin içerikleri Mesaj Sistem Çözümlemesi ile incelenmiştir. Söz konusu bölümlerde yer alan şiddet unsurlarına dair ayrıntılı bilgiler de Tablo 1 ile Tablo 5 arasında yer alan tablolarda gösterilmiştir.

² (<http://www.forumaski.com/yerli-diziler-tanitimi/98828-kara-para-ask-dizisinin-konusu-oyunculari-ve-resimleri-print.html>)

³ (<http://www.dizisi.info.tr/poyraz-karayel/konusu/>)

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 1. Kara Para Aşk Dizisinin 1. Bölümü'nde Yer Alan Şiddet Sahnelerinin Mesaj Sistem Çözümlemesi⁴

Bölüm/ Sahne	Süre	Tonu	Sayı	Kaza	Polis	Suç	Tanıma	Olay yeri	Şiddet aleti	Şiddet türü	Şiddetçinin cinsiyeti	Uğra- yanın cinsi- yeti
1. bölüm 1. sahne	2 dk.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür	Suç	Tanımiyor	Ev	Silah/ sözlü saldırı	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 2. sahne	2 dk. 34 sn.	Ciddi	Bir	Kasıtlı	Görünür	Suç	Tanımiyor	Yol kenarı	Silah	Cinayet	Erkek	Erkek
1. bölüm 3. sahne	1 dk.	Ciddi	Bir	Kasıtlı	Görünür değil	Suç de- ğil	Tanıyor	Yol kenarı	Kodlan- mamış	Sözlü tartışma	Erkek	Erkek
1. bölüm 4. sahne	2 dk. 34 sn.	Ciddi	Bir	Kasıtlı	Görünür	Suç	Tanımiyor	Yol kenarı	Silah	Cinayet	Erkek	Erkek
1. bölüm 5. sahne	3 dk.	Ciddi	Bir	Kasıtlı	Görünür değil	Suç de- ğil	Tanımiyor	Ofis	Sözlü tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Kadın
1. bölüm 6. sahne	2 dk. 4 sn.	Ciddi	Bir	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Ev	Silah	Tehdit	Erkek	Kadın
1. bölüm 7. sahne	2 dk. 57 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Kodlanmamış	Yol kenarı	Silah	Cinayet	Erkek	Erkek/ Kadın
1. bölüm 8. sahne	3 dk. 04 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç de- ğil	Tanımiyor	Ofis	Silah	Tartışma	Erkek	Erkek
1. bölüm 9. sahne	31 sn.	Ciddi	Bir	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Kodlanmamış	Kulübe	Silah	Cinayet	Erkek	Kadın
1. bölüm 10. sahne	4 sn.	Ciddi	Bir	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Kodlanmamış	Yol kenarı	Sopa	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 11. sahne	2 dk. 47 n.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç de- ğil	Tanıyor	Ofis	Sözlü tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 12. sahne	43sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Kulübe	Tokat/ fiziksel zorlama	Fiziksel şiddet	Erkek	Kadın
1. bölüm 13. sahne	5 dk. 23 n.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Kulübe	Silah/ tokat	Fiziksel şiddet	Erkek	Kadın
1. bölüm 14. sahne	13 n.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Muayene	Silah	Cinayet	Erkek	Erkek
1. bölüm 15. sahne	3 dk.	Ciddi	Bir	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Sokak	Sözlü saldırı	Sözlü şiddet	Erkek	Kadın

4 Çalışmada yer alan tablolarda verilen bilgilerin dağınık olmaması için bölümlere ait bilgiler tek bir tablo altında gösterilmeye çalışılmıştır. Ancak tek bir tabloda birden çok diziye ait bilgiyi aynı anda sunmak zor; yani tabloya sığdırmak güç olduğu için çalışmada yer alan tüm tablolar, 8 punto ile yazılmıştır.

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

1. bölüm 16. sahne	53 n.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Boş ev	Silah/ tokat	Fiziksel şiddet	Erkek	Kadın
1. bölüm 17. sahne	5 dk. 23 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Kulübe	Silah/ tokat	Fiziksel şiddet	Erkek	Kadın
1. bölüm 18. sahne	1 dk. 34 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Kulübe	Fiziksel zorla- ma/ bağırma	Fiziksel/ sözlü şiddet	Erkek	Kadın

Tablo 1'e bakıldığında *Kara Para Aşk* dizisinin 124 dakikalık 1. bölümünde toplamda 40 dakikalık şiddet sahnesinin yer aldığı görülmektedir. Yanı sıra şiddet öğelerinin hepsi kasıtlı bir biçimde ve ciddi bir tonda sergilenmiştir. Birinci bölümde yer alan 18 şiddet sahnesinin 3'ünde polis görünürken, 15 şiddet sahnesinde ise polis yer almamaktadır. Ayrıca 18 şiddet eyleminin 14'ü suç olarak kodlanırken yalnızca 4'ü suç olarak görülmemektedir. Birinci bölümde yer alan 18 şiddet eyleminin 5'ini de cinayetler oluşturmaktadır. Tüm bu verilere bakıldığında dizinin izleyiciyle

buluştuğu bölüm olan birinci bölümde oldukça fazla şiddet öğesinin yer aldığı görülmekte ve bu yoğun şiddet oranının dizinin beğenilme oranına hizmet ettiği varsayılabilir. Benzer şekilde birinci bölümde sergilenen şiddet eylemlerinin hepsinin ciddi bir tonda sergilenmesi ve çoğunluğunda polisin olmaması, şiddetin, yasal birlikler olmadığında uygulanabilirliğine vurgu yapmaktadır. Medyanın izleyicilerin algı dünyalarını şekillendirmedeki gücü dikkate alındığında, bu durumun toplumda şiddetin meşruluğunun artmasına yol açabileceğini söylemek mümkündür.

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 2. Kara Para Aşk Dizisinin 2. Bölümü'nde Yer Alan Şiddet Sahnelerinin Mesaj Sistem Çözümlemesi

Bölüm/ Sahne	2. bölüm 1. sahne	2. bölüm 2. sahne	2. bölüm 3. sahne	2. bölüm 4. sahne	2. bölüm 5. sahne
Süre	57 sn.	2 dk.	23 sn.	3 dk. 20 sn.	3 sn.
Tonu	Ciddi	Ciddi	Ciddi	Ciddi	Ciddi
Sayı	Birden çok	Birden çok	Bir	Birden çok	Bir
Kaza	Kasıtlı	Kasıtlı	Kasıtlı	Kasıtlı	Kasıtlı
Polis	Görünür değil	Görünür değil	Görünür değil	Görünür değil	Görünür değil
Suç	Suç	Suç	Suç	Suç	Suç
Tanıma	Tanımiyor	Tanıyor	Tanıyor	Tanıyor	Tanımiyor
Olay yeri	Kulübe	Sokak	Ev	Ofis	Ev
Şiddet aleti	Bıçak/tokat	Tehdit	Tokat	Sözlü saldırı/tokat	Taciz
Şiddet türü	Fiziksel şiddet	Sözlü şiddet	Fiziksel şiddet	Fiziksel/sözlü şiddet	Cinsel şiddet
Şiddetçinin cinsiyeti	Erkek	Erkek	Erkek	Erkek	Erkek
Uğrayanın cinsiyeti	Kadın	Kadın	Erkek	Erkek	Kadın

Tablo 2'ye bakıldığında *Kara Para Aşk* dizisinin 118 dakikalık 2. bölümünde toplamda 8 dakikalık şiddet sahnesinin yer aldığı görülmektedir. Bu bölümde de tüm şiddet sahnesi ciddi tonlarda ve kasıtlı olarak uygulanmaktadır. Birinci bölümde olduğu gibi ikinci bölümde de tüm şiddet sahnesinde

şiddet uygulayan erkek iken, şiddet uygulananlar bazı sahnelerde erkek bazı sahnelerde ise kadın olarak kodlanmaktadır. Tüm şiddet öğelerinin suç olarak kodlandığı bu bölümde, cinayet sahnesine yer verilmezken, çoğunlukla fiziksel şiddet ve sözlü şiddetin uygulandığı görülmektedir.

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 3. Kara Para Aşk Dizisinin 3. Bölümü'nde Yer Alan Şiddet Sahnelerinin Mesaj Sistem Çözümlemesi

Bölüm/ Sahne	3. bölüm 1. sahne	3. bölüm 2. sahne	3. bölüm 3. sahne	3. bölüm 4. sahne	3. bölüm 5. sahne	3. bölüm 6. sahne
Süre	13 sn.	5 sn.	17 sn.	2 dk.	3 dk. 20 sn.	5 dk. 23 sn.
Tonu	Ciddi	Ciddi	Ciddi	Ciddi	Ciddi	Ciddi
Sayı	Bir	Birden çok	Birden çok	Birden çok	Birden çok	Birden çok
Kaza	Kasıtlı	Kasıtlı	Kasıtlı	Kasıtlı	Kasıtlı	Kasıtlı
Polis	Görünür değil	Görünür	Görünür değil	Görünür değil	Görünür değil	Görünür değil
Suç	Suç	Suç	Suç	Suç değil	Suç	Suç
Tanıma	Tanımiyor	Tanıyor	Tanımiyor	Tanıyor	Tanımiyor	Tanımiyor
Olay yeri	Havaalanı	Ev	Ofis	Sokak	Orman	Kulübe
Şiddet aleti	Fiziksel müdahale	Silah	Boğaz sıkma	Fiziksel zorlama	Silah	Silah/tokat
Şiddet türü	Fiziksel şiddet	Cinayet	Fiziksel şiddet	Fiziksel şiddet	Cinayet	Fiziksel şiddet
Şiddetçinin cinsiyeti	Erkek	Erkek	Erkek	Erkek	Erkek	Erkek
Uğrayanın cinsiyeti	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Kadın	Kadın

Tablo 3'te verilen bilgiler incelendiğinde, dizinin 132 dakikalık 3. bölümünde şiddet sahnelerinin toplamda 12 dakika olduğu görülmektedir. Diğer bölümlerde olduğu gibi bu bölümde de şiddet eylemi kasıtlı olarak ve ciddi tonlarda sergilenmektedir. Bu bölümde 6 şiddet sahnesinin sadece

1'inde şiddet eylemi suç teşkil etmemektedir. Amaca bağlı olarak şiddet aletleri de silah, fiziksel zorlama, boğaz sıkma gibi değişiklik gösterebilmektedir. Bu bölümde de şiddetin sahibi erkek olarak kodlanmakta ve eril güç, şiddetini erkek ya da kadın bedeninde sergilemektedir.

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 4. Kara Para Aşk Dizisinin 4. Bölümü'nde Yer Alan Şiddet Sahnelerinin Mesaj Sistem Çözümlemesi

Bölüm/ Sahne	4. bölüm 1. sahne	4. bölüm 2. sahne	4. bölüm 3. sahne	4. bölüm 4. sahne	4. bölüm 5. sahne	4. bölüm 6. sahne
Süre	1 dk. 57 sn.	2 dk. 03 sn.	2 dk.	1 dk. 13 sn.	1 dk. 34 sn.	4 dk. 45 sn.
Tonu	Ciddi	Ciddi	Ciddi	Ciddi	Ciddi	Ciddi
Sayı	Birden çok	Birden çok	Birden çok	Birden çok	Birden çok	Birden çok
Kaza	Kasıtlı	Kasıtlı	Kasıtlı	Kasıtlı	Kasıtlı	Kasıtlı
Polis	Görünür değil	Görünür değil	Görünür değil	Görünür değil	Görünür değil	Görünür değil
Suç	Suç	Suç	Suç	Suç değil	Suç değil	Suç değil
Tanıma	Tanımiyor	Tanıyor	Tanıyor	Tanıyor	Tanıyor	Tanıyor
Olay yeri	Araba	Sokak	Ev	Ev	Ev	Ev
Şiddet aleti	Silah/fiziksel zorlama	Tehdit	Pense/ Tehdit	Tehdit/ fiziksel şiddet	Tartışma	Tartışma
Şiddet türü	Fiziksel şiddet	Sözlü şiddet	Fiziksel şiddet	Sözlü şiddet	Sözlü şiddet	Sözlü şiddet
Şiddetçinin cinsiyeti	Erkek	Erkek	Erkek	Erkek	Kadın	Kadın
Uğrayanın cinsiyeti	Kadın	Kadın	Kadın	Erkek	Erkek	Kadın

Tablo 4'e bakıldığında dizinin 109 dakikalık 4. bölümünde şiddet sahnelerinin toplamda 13,5 dakika olduğu anlaşılmaktadır. Ciddi tonlarda ve kasıtlı olarak sergilenen şiddet eylemlerin hiçbirinde resmi güç kuvvetleri görülmemektedir. Şiddetin alelade uygulanması ve yasal güç odaklarının şiddet eylemine müdahalede bulunmaması ya da şiddet eyleminin varlığından yoksun gösterilmesi, şiddetin uygulanabilme ca-

zibesini de arttırmaktadır. Silah, pense gibi şiddet aletleri ise ekranlarda en kanlı şiddet sahnelerine bile alıştırılmış izleyicinin beklentisine uygun seçilmiştir. Bu bölümde ağırlıklı olarak fiziksel şiddet ve sözlü şiddet sahnelerinin yer aldığı görülmektedir. Bu bölümdeki şiddet sahnelerinde diğer bölümlerden farklı olarak hem erkek hem kadın şiddet uygularken, şiddet uygulananlar yine hem kadın hem de erkeklerden oluşmaktadır.

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 5. Kara Para Aşk Dizisinin 5. Bölümü'nde Yer Alan Şiddet Sahnelerinin Mesaj Sistem Çözümlemesi

Bölüm/Sahne	Süre	Tonu	Sayı	Kaza	Polis	Suç	Tanıma	Olay yeri	Şiddet aleti	Şiddet türü	Şiddet-çinin cinsiyeti	Uğrayanın cinsiyeti
5. bölüm 1. sahne	3 dk. 33 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ofis	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek/ kadın
5. bölüm 2. sahne	56 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Taciz	Cinsel şiddet	Erkek	Kadın
5. bölüm 3. sahne	1 dk. 45 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Sokak	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Kadın
5. bölüm 4. sahne	24 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Telefon	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
5. bölüm 5. sahne	12 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Taciz	Cinsel şiddet	Erkek	Kadın
5. bölüm 6. sahne	1 dk. 20 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ofis	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
5. bölüm 7. sahne	9 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Fiziksel şiddet	Fiziksel şiddet	Erkek	Kadın
5. bölüm 8. sahne	1 dk. 9 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Tecavüze yeltenme	Cinsel şiddet	Erkek	Kadın
5. bölüm 9. sahne	56 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ev	Fiziksel zorlama/ tokat/ tekme	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
5. bölüm 10. sahne	34 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev bahçesi	Tokat/ tekme	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
5. bölüm 11. sahne	45 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Taciz	Cinsel şiddet	Erkek	Kadın
5. bölüm 12. sahne	4 dk. 48 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ev	Tehdit/ fiziksel şiddet	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek/ kadın

Tablo 5'teki bilgiler değerlendirildiğinde, dizinin 114 dakikalık 5. bölümünde şiddet sahnelerinin toplamda 16,5 dakika olduğu görülmektedir. Tümü ciddi tonlarda ve kasıtlı olarak uygulanan şiddet sahneleri fiziksel şiddetten cinsel şiddete kadar çeşitlilik göstermektedir. Bu bölümde kaçırılan kadın figüre uygulanan şiddet içeriğinin çoğunluğunda cinsel şiddet yer almakta; kadına yönelik uygulanan fiziksel şiddetin yanı sıra cinsel olarak da istismar edilebileceği diziler aracılığıyla da

onaylanmaktadır. Bu bölümde sergilenen şiddet sahnelerinin hiçbirinde polis görülmezken, 12 şiddet eyleminin 6'sı suç olarak kodlanmaktadır.

Kara Para Aşk dizisinin incelenen ilk beş bölümü değerlendirildiğinde, 597 dakikalık tüm bölüm süresinin 90 dakikasını şiddet eylemi oluşturmaktadır. Tablo 1, 2, 3, 4 ve 5'te de görüldüğü gibi şiddet eylemleri çoğunlukla cezasız kalmakta, çünkü resmi güç kuvvetleri şiddet eyleminin

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

varlığından habersiz gösterilmektedir. İncelenen dizide tabloya yansıtılmayan bir veri ise, şiddet eylemini dizinin kötü karakteri uyguladığında izleyici, şiddet eylemini dizi karakterinin kötü/olumsuz kişiliğiyle içselleştirirken; şiddet eylemi dizinin başkahramanı ya da herhangi iyi bir karakteri tarafından uygulandığında, izleyici şiddet eylemini bir savunma ya da kötüyü cezalandırma eylemi olarak içselleştirmektedir. Böylece şiddetin her türlü nedenselleştirilmekte, meşrulaştırıl-

makta ve toplum içindeki yeri diziler aracılığıyla kanıksatılmaktadır.

***Poyraz Karayel* Dizisinin 1., 2., 3., 4., ve 5. Bölümlerinin Mesaj Sistem Çözümlemesi**

Poyraz Karayel isimli dizinin ilk 5 bölümünde yer alan şiddet sahnelerinin içerikleri detaylı olarak incelenmiştir. Adı geçen bölümlerde yer alan şiddet unsurlarına dair ayrıntılı bilgiler Mesaj Sistem Çözümlemesi ile değerlendirilmiş ve Tablo 6 ile Tablo 10 aralığında sunulmuştur.

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 6. Poyraz Karayel Dizisinin 1. Bölümü'nde Yer Alan Şiddet Sahnelerinin Mesaj Sistem Çözümlemesi

Bölüm/Sahne	Süre	Tonu	Sayı	Kaza	Polis	Suç	Tanıma	Olay yeri	Şiddet aleti	Şiddet türü	Şiddetçinin cinsiyeti	Uğrayanın cinsiyeti
1. bölüm 1. sahne	1 dk. 2 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür	Suç değil	Tanımiyor	Boş bina	Silah, sözlü saldırı	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 2. sahne	2 dk.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür	Suç	Tanımiyor	Çatı	Silah, sözlü saldırı	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 3. sahne	2 dk. 58 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür	Suç değil	Tanıyor	Ev	Fiziksel zorlama	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 4. sahne	4 dk. 34 sn.	Ciddi değil	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanımiyor	Taksi	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Kadın
1. bölüm 5. sahne	2 dk. 7 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Cadde	Fiziksel zorlama/tokat	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 6. sahne	56 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Sokak	Zorla araba kaçırma	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 7. sahne	1 dk. 58 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür	Suç	Tanıyor	Araba	Fiziksel zorlama	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 8. sahne	1 dk. 45 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ev	Fiziksel zorlama/tartışma	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 9. sahne	2 dk.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Araba	İntihara zorlama/bıçak	Cinayet	Erkek	Erkek
1. bölüm 10. sahne	2 dk. 5 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Karakol	Fiziksel zorlama	Psikolojik şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 11. sahne	56 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Sokak	Zorla araba kaçırma	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
1. bölüm 12. sahne	3 dk. 17 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ev	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek/kadın

Tablo 6'ya bakıldığında dizinin 114 dakikalık 1. bölümünde şiddet sahnelerinin toplamda 25,5 dakika olduğu görülmektedir. Şiddet eylemlerinin hemen hemen hepsi ciddi tonlarda ve kasıtlı olarak sergilenirken, polis, diğer bölümlerde olduğu gibi şiddet eyleminin gerçekleştiği yerde görünmemektedir. Bunun yanı sıra bu bölümde

yer alan şiddet eylemlerinin yarısı suç teşkil etmektedir. Bu bölümde şiddet aleti olarak, silah, sözlü tartışma, bıçak gibi unsurlar kullanılırken; en çok uygulanan şiddet türleri ise sıralamasıyla, fiziksel şiddet, sözlü şiddet, cinayet ve psikolojik şiddet olarak bulgulanmıştır. Bu bölümde yer alan şiddet sahnelerinin faili ise, toplumsal cinsiyet

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

kalıbına uygun biçimde “*erkek*” olarak kodlanırken; yine aynı şiddet sahnelerinin mağduru olarak “kadın”, yanı sıra “*erkek*” öne çıkmaktadır. Dizide sergilenen şiddetin uygulayıcıları arasındaki cinsel ayrımın işaret ettiği nokta ise,

toplumda var olduğu, medyada da onaylandığı şekliyle erkeğin şiddeti uygulayan, kadının ise uygulanan taraf olduğu olgusunun bir kez daha vurgulanmasıdır.

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 7. *Poyraz Karayel* Dizisinin 2. Bölümü'nde Yer Alan Şiddet Sahnelerinin Mesaj Sistem

Çözümlemesi

Bölüm/ Sahne	Süre	Tonu	Sayı	Kaza	Polis	Suç	Tanıma	Olay yeri	Şiddet aleti	Şiddet türü	Şiddet- çinin cinsiyeti	Uğra- yanın cinsiyeti
2. bölüm 1. sahne	1 dk. 27 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Zehirleme	Cinayet	Erkek	Erkek
2. bölüm 2. sahne	2 dk. 45 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ev	Fiziksel zorlama/ tartışma	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
2. bölüm 3. sahne	3 dk. 45 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Kodlanma- mı	Ev	Taramalı tüfek/ silah	Fiziksel şiddet/ cinayete teşebbüs	Erkek	Erkek
2. bölüm 4. sahne	3 dk. 55 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Kodlanma- mı	Ev	Taramalı tüfek/silah	Fiziksel şiddet/ cinayete teşebbüs	Erkek	Erkek
2. bölüm 5. sahne	2 dk. 15 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Kodlanma- mı	Ev	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
2. bölüm 6. sahne	48 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Hasta- ne	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Kadın
2. bölüm 7. sahne	23 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev bah- çesi	Tüfek	Cinayet	Erkek	Erkek
2. bölüm 8. sahne	1 dk. 35 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	İş yeri	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
2. bölüm 9. sahne	1 dk. 58 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ev	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek çocuk
2. bölüm 10. sahne	2 dk. 45 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Araba	Tartışma	Psikolo- jik şiddet	Erkek	Kadın
2. bölüm 11. sahne	1 dk. 25 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev bah- çesi	Kafa atma	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
2. bölüm 12. sahne	3 dk. 5 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Kafaya taş ile vurma	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
2. bölüm 13. sahne	3 dk. 42 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür	Suç	Kodlanma- mı	Ev	Fiziksel müdahale	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
2. bölüm 14. sahne	1 dk. 27 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Sopa/ yumruk	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
2. bölüm 15. sahne	1 dk. 4 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanımiyor	Ev	Azarlama	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
2. bölüm 16. sahne	3 dk. 12 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Oto- park	Yangın tüpü ile öldürme	Cinayet	Erkek	Erkek
2. bölüm 17. sahne	3 dk. 38 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Neza- ret- hane	Azarlama	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
2. bölüm 18. sahne	2 dk. 2 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Or- man	Silah, ku- lak ısıрма	Cinayet	Erkek	Erkek

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 7 incelendiğinde dizinin 116 dakikalık 2. bölümünde şiddet sahnelerinin toplamda 39,5 dakika olduğu görülmektedir. Bu yüksek orandaki şiddet sahnelerinin yanı sıra, şiddet eylemlerinin hepsinin ciddi tonlarda ve kasıtlı olarak yapıldığı; yanı sıra çoğu şiddet eylemi sırasında polisin görünür olmadığı ve şiddet davranışlarının suç teşkil ettiği görülmektedir. Dizinin bu bölümünde şiddetin amacına uygun olarak karşı tarafı zarara uğratmak amacıyla “zehirleme”, “sopa”, “yangın tüpü ile cinayet”, “silah”, “ısıtarak kulak koparma”, “taramalı ve av tüfeği”, “kafaya taş

vurma” gibi unsurlar yer almakta; bu unsurlarla karşılaştırıldığında sözlü tartışma ya da yumruk yumruğa kavga sahneleri izleyici açısından basit bile görülebilmektedir. Tüm bu şiddet aletlerinden hareketle, şiddet sahnesinin olağandışı ve kanlı olarak kurgulanmasının, dizinin izlenme oranını doğrudan etkileyen bir etken olarak görüldüğü söylenebilir. Diğer bölümlerde olduğu gibi bu bölümde de en çok fiziksel şiddete yer verilmekte ve yine şiddet uygulayıcısı “erkek” olarak öne çıkmaktadır.

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 8. Poyraz Karayel Dizisinin 3. Bölümü'nde Yer Alan Şiddet Sahnelerinin Mesaj Sistem Çözümlemesi

Bölüm/Sahne	Süre	Tonu	Sayı	Kaza	Polis	Suç	Tanıma	Olay yeri	Şiddet aleti	Şiddet türü	Şiddetçinin cinsiyeti	Uğrayanın cinsiyeti
3. bölüm 1. sahne	2 dk. 46 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ofis	Azarlama/ tehdit	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
3. bölüm 2. sahne	2 dk. 2 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ev	Azarlama/ tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
3. bölüm 3. sahne	1 dk. 48 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Boğaz sıkma	Fiziksel şiddet	Erkek	Kadın/eş
3. bölüm 4. sahne	3 dk. 57 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ev	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
3. bölüm 5. sahne	2 dk. 54 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Otel	Yumruk/ tokat/ tehdit/ silah çekme	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
3. bölüm 6. sahne	2 dk. 59 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Otel	Yumruk tokat/ tehdit/silah çekme	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
3. bölüm 7. sahne	1 dk. 13 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanımiyor	Okul bahçesi	Basket topu ile dövme	Fiziksel şiddet	Erkek çocuk	Erkek çocuk
3. bölüm 8. sahne	1 dk. 47 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ev	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Kadın
3. bölüm 9. sahne	3 dk. 23 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Ev bahçesi	Tekme /tokat	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
3. bölüm 10. sahne	45 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Kodlanmamış	Ev bahçesi	Silah	Cinayet	Erkek	Erkek
3. bölüm 11. sahne	2 dk. 59 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Kodlanmamış	Ofis	Silahla tehdit/tokat/ iple boğaz sıkma	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek

Tablo 8'e bakıldığında dizinin 119 dakikalık 3. bölümünde şiddet sahnelerinin toplamda 26,5 dakika olduğu görülmektedir. Dizinin üçüncü bölümünde yer alan şiddet sahnelerinde bakıldığında şiddet eylemlerinin hepsinin ciddi tonlarda ve kasıtlı olarak sergilendiği bilgisine ulaşılmıştır. Yanı sıra şiddet eylemlerinin çoğunluğu suç teşkil etmekte fakat polis, bu şiddet eylemlerinin hiçbirinde görünmemektedir. Dizinin bu bölümünde

kullanılan şiddet araçları olarak “basket topu ile dövme”, “tekme/tokat”, “silah”, “iple boğaz sıkma”, “yumruk” gibi unsurlara yer verilmiştir. İncelenen sahnelerde en çok fiziksel şiddet, sözlü şiddet ve cinayet sahnelerine yer verildiği görülmektedir. Diğer bölümlerde olduğu gibi bu bölümde de “erkek” şiddet uygulayıcısı olarak öne çıkmakta, yanı sıra kadın da şiddet uygulananlar arasında mutlaka yer almaktadır.

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-I0-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 9. Poyraz Karayel Dizisinin 4. Bölümü'nde Yer Alan Şiddet Sahnelerinin Mesaj Sistem Çözümlemesi

Bölüm/Sahne	Süre	Tonu	Sayı	Kaza	Polis	Suç	Tanıma	Olay yeri	Şiddet aleti	Şiddet türü	Şiddetçinin cinsiyeti	Uğrayanın cinsiyeti
4. bölüm 1. sahne	1 dk. 16 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanyor	Ev	Kafa atma	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
4. bölüm 2. sahne	34 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanyor	Ofis	Bağırma/vurma	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
4. bölüm 3. sahne	2 dk. 45 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanyor	İş yeri	Silah/to-kat atma	Fiziksel şiddet/ Cinayet	Erkek	Erkek
4. bölüm 4. sahne	23 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanyor	Sokak	Silah	Cinayet	Erkek	Erkek
4. bölüm 5. sahne	46 sn.	Ciddi değil	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanyor	Ev	Tehdit	Sözlü şiddet	Erkek çocuk	Erkek çocuk
4. bölüm 6. sahne	5 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanyor	Ev	Kafada bardak kırma	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
4. bölüm 7. sahne	3 dk. 5 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanyor	AVM	Tartışma/zorla kaçırma	Fiziksel/sözlü şiddet	Erkek	Kadın/erkek
4. bölüm 8. sahne	3 dk. 45 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Kodlanmamış	Ev	Taramalı tüfek/silah	Fiziksel şiddet /cinayete teşebbüs	Erkek	Erkek
4. bölüm 9. sahne	15 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanyor	Ev	Kafada bardak kırma	Fiziksel şiddet	Erkek	Erkek

Tablo 9'daki bilgiler değerlendirildiğinde dizinin 112 dakikalık 4. bölümünde şiddet sahnelerinin toplamda 13 dakika olduğu görülmektedir. İncelenen şiddet sahnelerinin hepsi ciddi tonlarda ve kasıtlı olarak gerçekleşmekte; şiddet davranışlarının çoğunluğu suç teşkil etmekte, fakat polis ekipleri, şiddet davranışını cezalandırmada başarısız

gösterilmektedir. Dizide en çok fiziksel şiddet, sözlü şiddet, cinayet ya da cinayete teşebbüs gibi şiddet türlerinin kullanıldığı bulgulanmıştır. Bu şiddet türlerine uygun olarak ise, “silah”, “kafada bardak kırma”, “taramalı tüfek”, “tekme”, “kafa atma” gibi şiddet araçlarının kullanıldığı görülmektedir.

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 10. Poyraz Karayel Dizisinin 5. Bölümü'nde Yer Alan Şiddet Sahnelerinin Mesaj Sistem Çözümlemesi

Bölüm/Sahne	Süre	Tonu	Sayı	Kaza	Polis	Suç	Tanıma	Olay yeri	Şiddet aleti	Şiddet türü	Şiddetçinin cinsiyeti	Uğrayanın cinsiyeti
5. bölüm 1. sahne	5 sn.	Ciddi değil	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Okul	Tehdit	Psikolojik şiddet	Erkek çocuk	Erkek çocuk
5. bölüm 2. sahne	57 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Okul	Tehdit/ mala zarar verme	Psikolojik şiddet	Erkek çocuk	Erkek çocuk
5. bölüm 3. sahne	2 dk.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanımiyor	Ev	Silah	Cinayet	Erkek	Erkek
5. bölüm 4. sahne	36 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
5. bölüm 5. sahne	3 dk. 45 sn.	Ciddi değil	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Sokak	Fiziksel zorlama	Fiziksel şiddet	Kadın	Kadın
5. bölüm 6. sahne	38 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Otogar	Yangın tüpü ile vurma	Cinayet	Erkek	Erkek
5. bölüm 7. sahne	1 dk. 8 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Vurma/ itme	Fiziksel şiddet	Erkek	Kadın
5. bölüm 8. sahne	2 dk.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Bar	Tartışma/ hırpalama	Fiziksel/ sözlü şiddet	Erkek	Erkek
5. bölüm 9. sahne	2 dk. 13 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Tartışma	Sözlü şiddet	Erkek	Erkek
5. bölüm 10. sahne	1 dk. 23 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç	Tanıyor	Ev	Tartışma /boğazını sıkma/ zorla götürme	Sözlü/ fiziksel şiddet	Erkek	Kadın
5. bölüm 11. sahne	1 dk. 3 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ev	Tartışma/ boğazını sıkma	Sözlü/ fiziksel şiddet	Erkek	Erkek
5. bölüm 12. sahne	4 dk. 13 sn.	Ciddi	Birden çok	Kasıtlı	Görünür değil	Suç değil	Tanıyor	Ev	Tehdit	Sözlü şiddet	Kadın	Erkek

Tablo 10'a bakıldığında dizinin 123 dakikalık 5. bölümünde şiddet sahnelerinin toplamda 20 dakika olduğu görülmektedir. Çalışmada son olarak incelenen 5. bölümde de şiddet sahnelerinin hepsi ciddi tonlarda ve kasıtlı olarak kurgulanmıştır. Bu bölümde de aynı şekilde en çok fiziksel şiddet,

sözel şiddet, psikolojik şiddet ve cinayete yer verilmektedir.

Bu bölümde de diğer bölümlerde olduğu gibi şiddet duygusunu karşı tarafın bedeninde göstermek için en vahşi yollar seçilmiş; “yangın tüpü ile cinayet işlenmiş”, “boğazını sıkarak zorla bir

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-I0-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

yerlere götürülmüş”, “tartışırken boğazını sıkmış”, “silahla tehdit edilmiş”tir. Bu dizinin toplam 5 bölümünün süresi 584 dakika olurken, şiddetin bu bölümlerde gösterilen süresi ise 124,5 dakika olarak hesaplanmıştır. 5. bölüm de dâhil olmak üzere incelenen tüm şiddet sahneleri bir korku filminde değil, ana haber bültenlerinden hemen sonra ailece izlenen bir televizyon dizisinde yer almaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme

Televizyon ekranlarında her akşam farkında olmadan birçok şiddet sahnesi izlemekteyiz. Bireylerin eğlenme, bilgilenme ya da imrenme gibi ihtiyaçlarına karşılık gelen dizilerin ortak özelliği ise fazlaca fiziksel, sözel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet öğeleri barındırmasıdır. Eğlenmek için televizyonun karşısına geçen günümüz kitle iletişim toplumu, diziler ya da filmlerde izlediği şiddet aracılığıyla eğlenmektedir. Bu durumun sonucu olarak şiddet, yıkıcı boyutları göz ardı edilerek bir eğlence metası olarak ekranlarda yerini almaktadır. Kar odaklı reyting kaygısı taşıyan günümüz dizileri, zararlı ve uzun süreli etkilerini düşünmeden şiddet unsurlarını bolca kullanmaktadırlar. Dizilerde izleyiciye yansıtılan şiddet öğeleri ise toplumdaki basmakalıp güç ilişkilerini sürdürür niteliktedir.

Türk televizyonlarında gösterilen dizilerde yer alan şiddet sahnelerinin ayrıntılı olarak ortaya konulması amacıyla örneklem olarak seçilen *Kara Para Aşk* ve *Poyraz Karayel* dizilerinin

Mesaj Sistem Çözümlemesi sonucu elde edilen bulgulara bakıldığında, şiddetin her iki dizide de yoğun bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Her türlü şiddet öğesinin yer verildiği iki dizide de özellikle toplumsal şiddete yapılan vurgu dikkat çekmiş ve söz konusu diziler tarafından şiddetin izleyicide içselleştirmesi durumunun ortaya çıktığı belirlenmiştir. Nitekim her iki dizinin konusunun mafya ile ilgili olması, şiddet öğelerinin sıkça kullanılmasının yanı sıra şiddetin toplumsal boyutunu da ön plana çıkartmaktadır. Toplumun en alt kesiminden en üst kesimine kadar eğitim seviyesi ne olursa olsun toplumda bir şiddet algısının yoğunluğu diziler ve dizilerdeki karakterler aracılığı ile izleyiciye sunulmaktadır. Bu durum da şiddetin her türünün yanında, toplumsal olarak da varlığı kanıksatılmış bir olgu olarak karşımızda durduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Zira her iki dizideki karakterlerin de eğitilmiş kişiler olması şiddetin aslında eğitimsizlikle bir ilgisi olmadığını, toplumsal bir sorun olduğunu göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Bu durum da toplumsal şiddet kavramının önemine vurgu yapmaktadır. Böylelikle toplumsal şiddetin temelinde sadece eğitimsizliğin yatmadığı, güç-iktidar mücadeleleri, iletişimsizlik vb. etkenlerin yattığı anlaşılmaktadır.

Söz konusu dizilerin mafya içerikli diziler olması, şiddetin dizilerde kullanılan en önemli öğeler olarak izleyiciye sunulmasını ve izleyicide içselleştirmesini kolaylaştırmaktadır. Şiddet, erkekler arasında gerçekleştiğinde bir güç gösterisi

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

niteliği taşımakta, kadına karşı yapıldığında ise eril gücün kadın üzerindeki gücünü onaylar bir nitelik taşımaktadır. Bu iki dizi de bu varsayımı kanıtlayan bulgular içermektedir. Ayrıca iki dizide de şiddet sahnelerine eşlik eden dram sahnelerinin yer aldığı görülmüştür. İzleyici kanlı, bıçaklı şiddet sahnelerinden sonra adeta yatıştırılmak üzere dram sahneleriyle avutulmakta, sonra tekrar şiddet sahnesi konularak diziyeye aksiyon kazandırılmakta ve bu kısır döngü ortalama iki saatlik dizi boyunca devam etmektedir. Şiddet sahneleri ise silah, taramalı tüfek, yangın tüpü, bıçak, tekme, tokat gibi araçlarla gerçekleşmekte; fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü şiddetin ve cinayet sahnelerinin her türlü tüm açıklığıyla sergilenmektedir. Benzer şekilde iki dizide de yer alan şiddet sahnelerinin hemen hemen çoğunda polis ya da koruma kuvvetleri görülmemektedir. Söz konusu bu durum izleyici açısından düşünüldüğünde, şiddetin alelade uygulanması ve yasal güç odaklarının şiddet eylemine müdahalede bulunmaması ya da şiddet eyleminin varlığından yoksun gösterilmesi, şiddetin uygulanabilme cazibesini de arttıracak varsayılmaktadır.

Çalışma sırasında elde edilen bulgulara göre şiddetin sıklıkla erkekler tarafından kullanılan bir olgu olduğu görülmüştür. Keza incelenen iki dizide bu konuda dikkat çeken bir nokta, toplam 10 bölümde şiddetin uygulandığı 98 sahne olduğu ve bu sahnelerin 94'ünde erkeğin 4'ünde de kadının şiddeti uygulayan kişi olduğudur. Eğer şiddeti uygulayan kişi erkekse o kişi adamdır ve

zaten ondan da beklenen kaba kuvvet sahibi olmasıdır. Her iki dizide de bu bulguya ulaşılması söz konusu düşünceyi pekiştirmesi açısından önemlidir. Öte yandan şiddet uygulanan kişilerin ise ağırlıklı olarak kadın olduğu belirlenmiştir.

Bir diğer bulguya göre de şiddet unsurlarının yer aldığı sahnelerde polis gücünün gösterilmemesi ve bunun sonucunda da şiddetin kanıksanması gerçeğine ulaşılmıştır. Diğer yandan adı geçen iki dizininin toplam 10 bölümünde fiziksel şiddetten duygusal şiddete kadar şiddetin her türüne yer verildiği ve böylelikle toplumsal şiddetin varlığına vurgu yapıldığı tespit edilmiştir. İnceleme kapsamına alınan sahneler detaylı izlendiğinde ise şiddet aracı olarak silah, sopa, yangın tüpü, ip gibi aletlerin yanı sıra tecavüze yeltenme, boğazını sıkma, tehdit etme, tekme tokat gibi fiziksel eylemlerin de yine şiddet aracı olarak kullanıldığı belirlenmiştir.

Dizilerde gösterilen şiddetin nerede uygulandığına yönelik bilgiler incelendiğinde de aslına bakılırsa şiddetin her yerde uygulanabildiği gözlenmiştir. Nitekim yol kenarından, kulübeye, evden ofise, bahçeden telefona kadar her türlü mekânda şiddetin uygulandığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra şiddet öğelerinin yer aldığı sahnelerde şiddetin kasıtlı olarak gerçekleştirildiği bilgisine de ulaşılmıştır.

Çalışma kapsamında değerlendirilen *Kara Para Aşk* ve *Poyraz Karayel* dizilerinde yer alan şiddet sahneleri incelendiğinde ise 1181 dakikalık

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

toplam dizi sürelerinin 214,5 dakikasında şiddet ögesinin yer aldığı görülmüştür. Çalışmada ortaya konan 214,5 dakikalık toplam şiddet sahnesinin etkileri düşünüldüğünde, şiddetin 214,5 dakikaya sığmayacak kadar uzun süreli ve yıkıcı boyutları olduğunu düşünmek gerekmektedir. Çünkü gerçek hayatta da var olan şiddetin, diziler aracılığıyla sergilendiğinde daha olumsuz etkilere yol açacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda Yıldırım'ın (1998: 41) dikkat çektiği gibi izleyicinin medyadaki şiddet gösteriminden etkilenmesi, şiddet kodlarını yeniden üreterek gündelik hayatında kullanır hale gelmesi durumu bu görüşü doğrulamaktadır. Böylelikle izleyicilerin, dizide sevdiği karakterin uyguladığı şiddeti kolayca benimseyebileceği ya da kötü bir karakterin sorun çözmek için kullandığı bir şiddet davranışını benzer bir sorunla karşılaştığında diziden öğrendiği şekliyle uygulayabileceğini de söylemek mümkündür. Benzer şekilde televizyonda sürekli şiddet izlemeye alışkın olan izleyicinin, toplumun küçük bir minyatürü olan televizyonda izlediklerinden hareketle, toplumda da sürekli şiddetin var olduğunu düşünerek iletişim biçimini “şiddet” üzerine kurgulayabileceği gerçeği söz konusudur. Bu nedenle şiddetin kar süreçlerine alet edilmeden, yıkıcı ve olumsuz etkileri düşünülerek, hatta olumsuz ve yıkıcı yönleri de gösterilerek dizilerde kullanılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- ALEM, J., (2008).** “Medya ve Şiddet”, *Medya Analizleri*, Editörler: Ahmet Bülend Göksel ve Bilgehan Gültekin, İstanbul: Nobel Yayıncılık, 147-176
- AREDNT, H., (1970).** On Violence, Harcourt Brace Javanovich: New York and California
- ARIN, C., (1996).** “Kadıma Yönelik Şiddet”, *Cogito*, İstanbul: Yapı Kredi, Sayı: 6-7, Bahar-Kış: 305-312
- ERGÜDEN, I., (1996).** “Örnek Bir Şiddet Mekanı: Hapishane”, *Cogito*, İstanbul: Yapı Kredi, Sayı: 6-7, Bahar-Kış: 109-116
- ERTEN, Y., ve ARDALI, C., (1996).** “Saldırganlık, Şiddet ve Terörün Psikososyal Yapıları”, *Cogito*, İstanbul: Yapı Kredi, Sayı: 6-7, Bahar-Kış: 143-163
- GERBNER, G., (1970).** “Culturel Indicators: The Case of Violence in Television Drama”, *Annals of the America Association of Political and Social Science*, Cilt: 338: 69-81
- HOBART, M., (1996).** “Şiddet ve Susku: Bir Eylem Siyasetine Doğru”, Çeviren: Yurdanur Salman, *Cogito*, İstanbul: Yapı Kredi, Sayı: 6-7, Bahar-Kış: 51-64
- MICHAUD, Y., (1991).** *Şiddet*, Çeviren: Cem Muhtaroglu, İstanbul: İletişim

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

MOSES, R., (1996). “Şiddet Nerede Başlıyor?”,

Çeviren: Ayşe Kul, *Cogito*, İstanbul: Yapı Kredi, Sayı: 6-7, Bahar-Kış: 23-27

OSKAY, Ü., (1996). “Efendi/Köle İlişkisi Açısından

Şiddet ve Görünümler Üzerine”, *Cogito*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, Sayı: 6-7, Bahar-Kış: 185-195

ÖZER, M. ve ÖZER, Ö., (2010). “Pazarda Satışın

Öyküsü: Medyada Sunulan Şiddet Ekonomisi”, *Medyada Şiddet Kültürü*, Editör: Ömer Özer, İstanbul: Litaratürk: 35-59

ÖZER, Ö., ve GERASİMOVA, S., (2010). “Yetiştirme

Kuramı: Televizyonun Yetiştirme Rolüne İlişkin Türkiye ve Rusya’da Yapılan Araştırma”, *Medyada Şiddet Kültürü*, Editör: Ömer Özer, İstanbul: Litaratürk: 323-346

ÖZER, Ö., ve SARAÇER ÜÇER, N., (2010).

“Güldünya Tören Örneğinde Töre Cınayyetlerinin Hürriyet ve Sabah Gazetelerinde İdeolojik”, *Medyada Şiddet Kültürü*, Editör: Ömer Özer, İstanbul: Litaratürk: 187-228

ÖZER, Ö., (2010). “*Medyada Şiddet Kültürü*”,

Editör: Ömer Özer, İstanbul: Litaratürk

ÖZER, Ö., (2010). “Şiddet Olaylarına İlişkin

Haberlerin Üretimi: Ankara’daki Polis-Adliye Muhabirlerinin Görüşleri”, *Medyada Şiddet Kültürü*, Editör: Ömer Özer, İstanbul: Litaratürk: 61-119

ÖZERKMAN, N., (2012). “Toplumsal Bir Olgu

Olarak Şiddet”, *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, Sayı: 28, Ocak-Şubat 2012, Makale No: 25: 1-19, <http://www.akademikbakis.org/eskisite/28.htm> Erişim Tarihi: 21 Mayıs 2015

SCOGNAMİLLO, G., (1996). “Şiddet, Toplum,

Birey ve Kan”, *Cogito*, İstanbul: Yapı Kredi, Sayı: 6-7, Bahar-Kış: 357-361

TEZCAN, M., (1996). “Bir Şiddet Ortamı Olarak

Okul”, *Cogito*, İstanbul: Yapı Kredi, Sayı: 6-7, Bahar-Kış: 105-108

TURAN, E., (1996). “TV’deki Şiddetin Çocuklara

Etkileri Üzerine Farklı Bir Bakış”, *Cogito*, İstanbul: Yapı Kredi, Sayı: 6-7, Bahar-Kış: 2391-406

ÜNSAL, A., (1996). “Genişletilmiş Bir Şiddet

Tipolojisi”, *Cogito*, İstanbul: Yapı Kredi, Sayı: 6-7, Bahar-Kış: 29-36

YILDIRIM, A., (2008). “*Sıradan Şiddet, Kadına*

ve Çocuğa Yönelik Şiddetin Toplumsal Kaynakları”, İstanbul: Boyut Kitapları

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.forumaski.com/yerli-diziler-tanitimi/98828-kara-para-ask-dizisinin-konusu-oyunculari-ve-resimleri-print.html> Erişim Tarihi: 11 Temmuz 2015

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

<http://www.dizisi.info.tr/poyraz-karayel/konusu/>

Erişim Tarihi: 11 Temmuz 2015

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ (2015). <http://www.who.int/topics/violence/en/>

Erişim Tarihi: 31

Mayıs 2015

LOVE, R., (2008). “Media and Violence”, [http://ricklove.net/wp-content/uploads/2010/04/](http://ricklove.net/wp-content/uploads/2010/04/Media-and-Violence.pdf)

[Media-and-Violence.pdf](http://ricklove.net/wp-content/uploads/2010/04/Media-and-Violence.pdf) Erişim Tarihi: 30

Mayıs 2015

TÜRK DİL KURUMU SÖZLÜĞÜ (2015).

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gs&arama=gs&guid=TDK.GIS555f04cf6a7e453386789

Erişim Tarihi: 21 Mayıs 2015

Yazar Notu: Bu çalışma, 3-4 Eylül 2015 tarihleri

arasında Petkom-Zeytinburnu- İstanbul

Polis Eğitim ve Kongre Merkezi'nde ger-

çekleştirilen “2. Uluslararası Farklı Şiddet

Boyutları ve Toplumsal Algı Kongresi”inde

sözlü bildiri olarak sunulmak üzere 31

Temmuz 2015 tarihinde kabul edilmiş ve 4

Eylül 2015’te de sözlü olarak sunulmuştur.

Ayrıca, bildiriler kitabında da özet metin

şeklinde yayınlanmıştır.

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Unfortunately, it is still possible to say that the presence of a primitive phenomena like violence was keeping its validity in our world that civilization was advanced in a rapid way. Although we are living in 21st century, we still see that violence was immensely used around us. We can meet with every kind of violence in every area of our lives. Almost every day we are faced with all kinds of violence from emotional violence to physical one, from economical violence to sexual one. It is possible to tell that phenomena of violence was a state of individual's disturbing himself and the others by using every kind of force and urge. Violence's being one of the most encountered element in society had made it take place among the topics which were treated in media. Literature study had indicated that many works about how violence contents were presented in media were implemented. In this sense, while criticizing the violence issue, media, on the other hand, contributes this element to be internalized with broadcasts like tv series. In this context, it is possible to say that mass media had an undeniable ratio of affect on making society become surfeited with violence elements and it's still continuing is affect. Among mass media, television is the one addressing the majority of society. As a matter of fact, the communication source spectators, audiences and readers appeal first is television. Television's being easy to reach and featuring in almost every house, have a predicate factor for people to choose this media organ. With television information in many areas is presented to the spectators. By this aspect of it, television, at the same time, becomes a serious rolemodel element, too. Every information given by television becomes more permanent in spectator, and spectator tends to implement the informations he watched and gained through that channel. Violence images' being regularly presented on television screens through tv series, creates an affect becoming surfeited with and establishing the violence. On the other hand, violence's reaching a common visibility level by television leads the said fact to become ordinary and be perceived as a natural behaviour. For this reason, handling the presentation of violence shown in tv series that met with spectators on television forms the subject of this study. From this point of view, tv series *Kara Para Aşk* and *Poyraz Karayel* which were shown on Turkish television channels, compose the samples of the study. Message System Analysis, the second component of George Gerbner's Cultivation Theory had been used for analyzing how elements of violence were treated and presented to spectators in these tv series. In this way, in the study, it is aimed to disclose how violence, especially social violence shown in

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-10-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

the said tv series was reflected on television screens. Especially the emphasis put on social violence in both these two tv series which every kind of violence elements were involved had drawn attention and it had been established that the state of internalizing violence by spectators through the said tv series occurred. As a matter of fact, the subject of both these two tv series is about mafia, and this brings violence's social dimension in the foreground as well as frequent use of violence elements. No matter what the education level was from the lowest part of the society to the upper parts, most of the perception of violence is presented to the spectator through tv series and the characters in them. Also this situation is important in respect to its showing that violence stood in front of us as a fact that became surfeited with its being as social one in addition to every kind of violence. Then, it is noteworthy in terms of showing that violence actually had got to do nothing with philistinism, because the characters in both the two tv series were educated, and that was a social problem. This state, too, emphasizes the importance of the concept of social violence. In this way, it is understood that not only philistinism lies over the foundation of social violence, but also elements like power-competence struggles and lack of communication. In this study conducted to try to show how violence elements were presented, it had been predicted that violence elements were immensely used in tv series *Kara Para Aşk* and *Poyraz Karayel* which were the most watched ones. Violence elements' widely use in both these two tv series spectator mass mostly preferred to watch, canbe interpreted as television channels don't take into consideration the fact that they imprint violence on memory of society for income and rating. As a matter of fact, if violence scenes in both series were examined, it is seen that violence took place in 214 minutes of 1181 minutes total time of these series. According to the findings obtained during the study, it had been understood that violence became a show of force when occurred between men, but hen it was applied to the woman, it carried a nature affirming the domination of masculine power over woman. Likewise, the compelling point on this matter in the two series surveyed, is that there were 98 scenes violence was aplied in totally 10 parts, and in 94 of these scenes the man and in 4 scenes the woman was the one applying violence. If the one applying violence is man, then that is the man and already expected is that he had brute force. Reaching the same finding in both the two cities holds key for compacting the said thought. On the other hand, it had been predicted that the ones violence was applied were mstly the women. According to another finding, the fact that police force wasn't shown in the scenes violence elements took place and accordingly violence was become surfeited with, had been reached. On the other hand, it had been predicted that every kind of violence from physical violence to emotional and sexual violences were featured in 10 parts in total of thses tv series mentioned. Watching the scenes taken into consideration in the study, it had been determined that physical actions like rape attempt, thrott-

UHIVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Temmuz / Ağustos / Eylül - Yaz Dönemi Sayı: 8 Yıl:2015

International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research

July / August / September - Summer Semester Issue: 8 Year: 2015

Gel Code: M0-I0-M00-Z-Z0-Z00-Z1:153 K:182

ISSN Print: 2148-3930 / Online: 2148-3965

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

ling, threatening, kicking and slapping were used as means of violence together with gun, stick, fire tube, rope as tools for violence. Also examining the informations about where violence shown in tv series were used, actually it had been observed that violence could be applied everywhere. As a matter of fact, it had been predicted that violence was applied in all kinds of places from an edge of the road to a cottage, from home to Office, from garden to telephone. In addition, the information that violence was intentionally implemented in the scenes containing violence elements. Considering the impacts of 214 minutes of total violence scenes revealed in the study, it had to be thought that violence had long-term and destructive dimensions which can't fit into 214 minutes. Because, violence existing in real life is thought to create more negative effects when demonstrated through tv series. Because, an unseen bound is established between spectators through tv series shown on widely watched television channels. A spectacular mass desirous to carry the features of the character they watched in series into their own body is formed. As a result of this situation, it is possible to say that spectators could easily accept the violence the character they love in the serial, or apply an act of violence like a bad character used to solve problem, when they meet with the same problem, as they learned from this serial. Likely, the fact that the spectator used to watch violence permanently on television was going to be able to edit their way of communication on "violence" by thinking that violence was permanently existing in society because of the things they watched on television which was a tiny miniature of the society is point at issue. Therefore, it is recommended to use violence in the serials without being used in profit process, by thinking its destructive and negative effects, and even by showing their negative and destructive sides. If we summarize the information obtained during the study; at the end of the observations it had been determined that violence was immensely used in the serials *Kara Para Aşk* and *Poyraz-Karayel* that were shown in Turkish television channels, and violence elements were normalized in spectator's mind by this way.